

Maaelu areng

8. märtsil toimus Riigikogu keskkonnakomisjoni ja maaelukomisjoni ühisistung, mille päevakorras oli Euroopa Komisjoni teatis Valikuvõimalused EL nägemuseks ja eesmärgiks bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas pärast 2010. aastat. Teatis pakub visioone ja eesmärke bioloogilise mitmekesisuse osas 2020. aastaks ning selle põhjal on selle aasta lõpuks kavas välja töötada EL bioloogilise mitmekesisuse strateegia. Bioloogilisel mitmekesisusel on mitmeid kokkupuutepunkte ka ühise põllumajanduspoliitikaga (ÜPP), kuivõrd ÜPP ja eriti selle maaelu sammad sisaldab erinevaid võimalusi panustada bioloogilisse mitmekesisusse. Maaelu arengu osakonnast osalesid ühisistungil Marko Gorban ja Katrin Rannik.

10. märtsil toimus Jänedal Euroopa Liidu ühise põllumajandus- ja maaelupoliitika tuleviku arutelu sotsiaalpartneritega. Ministeeriumist osalesid üritusel Marko Gorban ja Eike Lepmets.

Arutelu toimus peamiselt selle üle, kas maaelupoliitika peaks olema ennekõike põllumajanduspoliitika või hoopis territoriaalne poliitika; milliseid valdkondi maapiirkonnas peaks maaelu poliitika hõlmama, millised teenused ja sotsiaalne infrastruktuur peab olema tagatud muude poliitikate kaudu ning millised on maapiirkondade mahajäämise peamised põhjused ja millised on sümptomid ning kas maaelu poliitika peaks keskenduma põhjustele või sümptomitele. Arutati ka selle üle, milline on kohadentiteedi roll inimeste maapiirkonda jäämise seisukohast, kas ja milliste meetmete kaudu seda maaelu poliitika raames toetada tuleks ning millised meetmed täidavad kõige paremini maapiirkonna atraktiivsuse säilitamise rolli, nii töö-, elu-, kui puhkekeskkonnana. Ühe läbiva ideena jäi diskussioonidest kõlama, et lisaks maaelu poliitikale peaksid senisest enam maapiirkonda panustama ka muud poliitikad, eriti baasinfrastruktuuri ja avalike teenuste puhul.

22.–26. märtsini toimus Šveitsis Leysinis OECD põllumajanduskeskkonna indikaatorite teemaline seminar, kus vahetati erinevate keskkonnavaldkonna indikaatorite, mudelite ja nende kasutamise kogemusi. Osalesid Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo juhataja Katrin Rannik ning Põllumajandusuuringute Keskuse põllumajandusseire ja uuringute osakonna juhataja Livi Rooma.

Seminaril anti ülevaade mitme riigi põllumajanduskeskkonna indikaatorite kohta erinevates valdkondades (muld ja vesi, pestitsiidid ja taimetoitained, kasvuhoonegaasid, bioloogiline mitmekesisus ja maastikud), samuti arutati meetodikate ning mudelite ühtlustamise ja andmete parema kasutamise üle. Kuigi keskkonnaindikaatorite kogumine ning keskkonnamõju arvestamine on keeruline, on oluline seda siiski teha, saamaks hinnangut meetmete tõhususe kohta.

OECD on põllumajanduskeskkonna indikaatoritega tegelenud alates 1993. aastast, kuid põhjalikumalt 1998. aastast alates, püüdes kokku tuua poliitikakujundajaid, teadlasi ja sotsiaalpartnereid ning jagades riikide parimaid kogemusi.

23. märtsil andsid maaelu arengu osakonna juhataja asetäitja Marko Gorban ja kohaliku algatuse ja elukeskkonna büroo teenistuja Katre Kets Riigikogu maaelukomisjoni istungil ülevaate LEADER-meetme rakendamise hetkeseisust ning tulevikuperspektiividest. Diskussioon toimus LEADERi ja muude poliitikate täiendamise teemadel, LEADERi väljavaadetest ÜPP tulevikuarutelude kontekstis ning muudel LEADER-meetmega seonduvatel päevakajalistel teemadel.

24. märtsil toimusid Brüsselis STAR komitee ja maaelu arengu komitee istungid, millel osales maaelu arengu osakonna juhataja asetäitja Marko Gorban. Komitee päevakorras olid teatud liikmesriikide maaelu arengukavade muudatused, erinevad kontrolliküsimused, samuti anti istungitel ülevaade EAFRD rakendamisest EL tasandil ning toimus arutelu seire ja hindamise teemadel.

30. ja 31. märtsil korraldasid Eesti Maaviljeluse Instituut ja Tallinna Tehnikaülikool EL FP7 projekti „Flavoure“ raames rahvusvahelise seminari „Soil Micro-organisms as Indicator for the Biological Quality of Soils“. Maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo peaspetsialist Madli Karjatse esines seminaril ettekandega „Preparation of the EU Soil Framework“. Ettekanne andis ülevaate viimastel aastatel Euroopa institutsioonides toimunud mullakaitse direktiivi loomise aruteludest ning kuhu on arutelud jõudnud märtsis 2010.

Teadus ja arendus

9. märtsil tutvustati Põllumajandusministeeriumi suures saalis riikliku programmi "Põllumajanduslikud rakendusuuringud ja arendustegevus aastatel 2004–2008" taimekasvatuse (sh aianduse) valdkonnas 2008. aastal lõppenud projekte:

- Erinevate bioloogiliste silokindluslisandite mõju rohu-, maisi- ja teraviljasilo kvaliteedile ning tulususele.
- Orgaaniliste ja mineraalväetiste mõju ja koosmõju põllukultuuridele ning keskkonnale pikaajalises põldkatses intensiiv-, tava- ja maheviljeluse võrdluses.
- Marjakultuuride sordiaretus ja vaarika ning musta sõstra agrotehnika uuring.
- Puuviljakultuuride sordiaretus - kärntõvekindlate õunasortide aretus.
- Marja- ja puuviljakasvatuse taimekaitse täiustamine ning võrdlev uurimine tava- ja maheviljeluses.
- Tera- ja kaunviljade ning õlikultuuride sordi- ja säilitusaretus ning nendega seonduvad sordiagrotehnika ja seemnekasvatuse alased rakendusuuringud.

Üritus oli suunatud põllumajandusnõustajatele, -tootjatele ja töötajatel, erialaliitudele ning Põllumajandusministeeriumi ja hallatavate asutuste ametnikele.

Riikliku programmi raames läbiviidud projektide tulemustega saab tutvuda PIKK portaalis www.pikk.ee

Kalamajandus

2. märtsil toimus Põllumajandusministeeriumi eestvedamisel arutelu vesiviljelusalase kutsehariduse väljaarendamise teemadel. Vastava kutseõppe sisseviimist 2011. aastal on planeerimas Järvamaa Kutsehariduskeskus, kus on eesmärk välja kujundada sektori tänapäeva vajadusi arvestav õppekava ning teha seda koostöös Eesti Kalakasvatajate Liidu, Maaülikooli ja Põllumajandusministeeriumitega.

25. märtsil toimus Põllumajandusministeeriumi tellitud ja Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskuse (TFTAK) poolt läbi viidud kilu- ja räimetoote arenguvõimaluste uuringu tutvustus. Uuringu eesmärk oli kilu ja räime terviklik analüüs, positsioneerimine võrreldes teiste kalaliikidega, erinevate pakendamiskiiside ja sobivate töötlemisliinide väljaselgitamine, tooraine kättesaadavuse ning selle mõju töötlemisele ja turukäitumise analüüsimine, samuti kilu ja räime kvaliteedi parendusuuringute ning konkurentsivõimelisemate kalatoodete tasuvusuuringute teostamine.

Uuringu tutvustamisest võtsid osa kalatöötlemise ettevõtete juhid ja tehnoloogid, kilu ja räimepüügiga tegelevate ettevõtete juhid, Põllumajandusministeeriumi kalamajandusosakonna esindajad, Veterinaar- ja Toiduameti esindaja, Kalaliit ja kalanduse tegevusgruppide esindajad. Lisaks uuringule tutvustati ka TFTAKi labori võimalusi kalatoodete arendamisel ja katsetamisel.

29–31. märtsini toimus Ukrainas Kiievis FAO ja EUROFISHi korraldatud kaubanduspoliitika ja kalanduse alane regionaalne seminar, millel osalesid Eestist Põllumajandusministeeriumi kalamajandusosakonna esindajad. Seminaril anti ülevaade maailma kalakaubanduse olukorrast ja Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) kokkulepetest ning hetkel WTOs käimasolevatest kalanduslääbirääkimistest. Ettekandeid tegid FAO ja EUROFISHi esindajad, samuti Venemaa, Ukraina, Eesti, Türgi, Läti, Leedu, Poola, Aserbaidžaan, Valgevene, Kasahstan, Usbekistan, Bulgaaria, Rumeenia, Slovakkia ja USA esindajad, kes tutvustasid oma riigi kalandussektorit, peatudes üksikasjalikumalt kaubandusstatistikal. Ukraina on Eesti kalatoodetele üks olulisemaid sihtturge, kuhu eksporditi 2009. aastal üle 40 000 tonni Eesti kala ja kalatooteid.

Kaubandus ja põllumajandussaadusi töötlev tööstus

11. märtsil allkirjastas Põllumajandusminister määruse "Tootjarühmade tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord". Selle määruse kohaselt on põllumajandustootjatest koosnevatel tulundusühistel või mittetulundusühingutel võimalik taotleda riiklikku tunnustamist tootjarühmana. Tunnustatud tootjarühmadel on

Põllumajandusministeeriumi kuukiri
Olulisemad tegevused ja sündmused
Märts 2010

võimalik taotleda Eesti maaelu arengukava 2007–2013 raames erinevaid toetusi, mis aitavad kaasa tootjarühmade arengule nende esimestel tegevusaastatel ning investeringutele põllumajandussaaduste töötlemiseks vajalikesse seadmetesse ja ruumidesse. Tootjarühmade loomisele ja nende tegevusele kaasa aitamise eesmärk on edendada põllumajandustootjate ühistegevust, sealhulgas oma toodete ühist turustamist, mis võimaldab tootjatel tugevdada oma turujõudu ja saada seeläbi turult oma toodete eest ka paremat hinda.

Käesoleval aastal saab tootjarühma tunnustamiseks PRIAsse avaldusi esitada ajavahemikul 15.juunist kuni 27. oktoobrini.

16. märtsil allkirjastas põllumajandusminister määruse "Põllumajandus- ja toidusektoris ning metsandussektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise alase koostöö tegemise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord". See on MAK 2007–2013 meetme 1.7.1 rakendusmäärus.

Meetme 1.7.1 näol on tegemist teadus- ja arendustegevuse toetamisele suunatud meetmega, mille kaudu toetatakse põllumajandussaaduste tootjate ja töötlejate koostööd teadus- ja arendusasutustega rakendusuringute, tootearenduse ja võrdlusuuringute läbiviimiseks. Olukorras, kus konkurents nii sise- kui välisturgudel üha suureneb, on innovatsioon põllumajanduse, põllumajandus- ja toiduainesektori ning metsandussektori jaoks üha vajalikum, eelkõige eesmärgiga tagada kohaliku tooraine paremat kvaliteeti ja kasutamist ning selle kõrgema lisandväärtusega turustamist.

1.7.1 lõppeesmärk on aidata kaasa kohalike ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja suuremale jätkusuutlikkusele. Käesoleval aastal saab selle meetme alt toetuse taotlemiseks esitada PRIAsse taotlusi ajavahemikul 19. juulist kuni 2. augustini.

Märtsis jõustusid seoses alkoholiseaduse uue redaktsiooni jõustumisega (20.12.09) järgmiste määruste muudatused:

1. Vabariigi Valitsuse 6. augusti 2002. a määruse nr 249 „ Riikliku alkoholiregistri pidamise põhimäärus“ muutmine
2. Põllumajandusministri 21. augusti 2002. a määruse nr 69 „Riiklikku alkoholiregistrisse registrikande tegemiseks esitatava taotluse vorminõuded“ muutmine
3. Põllumajandusministri 10. detsembri 2004. a määruse nr 183 „Veini kohta aruande esitamise kord ja aruande vorminõuded“ muutmine

Kaubanduse ja alkoholi turukorralduse büroo peaspetsialist Meeli Lindsaar osales järgmistes komiteedes:

3. märts: 99. piiritusjookide regulatiiv- ja nõuandev komitee

•

- Kaitstud päritoluga nimedele ja geograafiliste tähistega toodetele soovitakse luua kindel haldamissüsteem. Praegu on arutlusel, kas teha üks kõiki tooteid hõlmav suur süsteem, sektoripõhised või liikmesriikide põhised süsteemid.
- Liikmesriikide arvamused liitnimetuste kasutamise kohta ning nende tõlgendused määrusest 110/2008. Liikmesriikide seisukohad jagunevad liitnimetusi toetavateks, vastasteks ning äraootaval seisukohal olevateks. Tootjatele teeb peamiselt muret, et selline erinev tõlgendamine võib tuua kaasa olukorra, kus sama toodet märgistatakse erinevatel turgudel erinevalt.

9. märts: 179. ühise turukorralduse komitee, vein ja alkohol

- Hääletus müüa anonüümsetele pakkujatele veini bioetanooliks destilleerimiseks.
- Ülevaade 2009. a EL veinide ekspordist ja impordist. 2009 a langes veinieksport 7%, import aga suurenes 3,7%. Kõige suuremaks eksportturuks tõusis Hiina, mille osa suurenes võrreldes 2008 aastaga 38%. Suurimateks importijateks ELi olid Austraalia ja Lõuna-Aafrika Vabariik. Kõige rohkem tarbivad kolmandate riikide veine Iirimaa, Taani ja Soome ning kõige vähem Prantsusmaa, Itaalia ja Hispaania. Siiski on terves ühenduses kolmandate riikide veinide tarbimine võrreldes EL veinide tarbimisega väike (alla 10%).
- Rusecco on Austrias toodetud roosa lauavein, mille nimi on liiga sarnane Itaalias toodetud Proseccoga ning võib seepärast olla tarbijat eksitav. Veini märgistusel sordi ja värvuse koos kasutamine võib samuti olla tarbijat eksitav, nt USAs toodetud Zinfandel White erineb tavalisest Zinfandelist valmistatud vaid selle poolest, et tegemist ei ole punase vaid roosa veiniga.

22. märts: 181. ühise turukorralduse komitee, vein ja alkohol

- Täpsustati veinide ekspordi ja impordi andmeid, mida tutvustati eelmisel, 179. ühise turukorralduse veini ja alkoholi komiteel.
- Määruse 607/2009 muudatuste ja paranduste tutvustamine ning hääletamine. Peamiselt puututavad muudatused PDO (kaitstud päritolu nimetus) ja PGI (kaitstud geograafiline tähis) nimetuste parandusi.
- 1. märtsiks tootjariikide poolt saadetud toetusprogrammide tagasiside; veini import Makedooniast (Endine Jugoslaavia Vabariik Makedoonia), sealsete PDO/PGI tunnustamine/tunnustamatus EUs, Makedoonia PGI nimetus on juba registreeritud Kreeka poolt.

Kaubanduse ja alkoholi turukorralduse büroo peaspetsialist Kalle Nõlvak osales:

3. märts: 172. põllumajandusturgude ühise korralduse komitee – kaubandusmehhanismid

- Ühehäälselt kiideti heaks tollikontrollide määruste muutmine, millega võetakse eksporditoetusega kaupade kontrollide sisu märkimiseks kasutusele A-tähega koodid.

- Tutvustati riskijuhtimise lihtsustamiseks loodud andmebaase, mis lisaks tollile peaksid sobima ka põllumajanduses kasutamiseks.

Põllmajandusturu korraldamine

3. märtsi käskkirjaga nr 46 (vt tabel) kehtestas põllumajandusminister oma käskkirjaga täiendavate otsetoetuste rahaliste vahendite jaotuse liikide kaupa. Kokku on 2010. a eelarvest planeeritud maksta täiendavaid otsetoetusi 540,37 miljonit krooni.

Loomakasvatuse täiendava otsetoetuse ja piimasektori eritoetuse taotlusi võeti sellel aastal vastu 2. kuni 20. märtsini. Ammlehma ja ute kasvatamise ning piima, veise ja ute täiendava otsetoetuse ühikumäära kehtestab PRIA 22. maiks ja piimasektori eritoetuse ühikumäära 24. novembriks. Loomakasvatuse täiendav otsetoetus makstakse välja 30. septembriks ja piimasektori eritoetus 30. juuniks 2011.

ÜPT, põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendava otsetoetuse taotlemine toimub ajavahemikul 2. kuni 21. maini. Toetuste ühikumäärad kehtestab PRIA 24. novembriks ja toetused makstakse välja alates käesoleva aasta 1. detsembrist kuni 30. juunini 2011.

Tabel. Otsetoetuste ja täiendavate otsetoetuste määratud summad 2009. aastal ja eelarve vahendid 2010. aastaks (mln krooni)

	2009	2010	Muutus 2010/2009, %
Otsetoetused			
Ühtne pindalatoetus (EL eelarve)	948,42	<i>1</i> 103,55	16,6%
Piimasektori eritoetus (EL eelarve)		19,61	
Täiendavad otsetoetused kokku	445,23	540,37*	21,4%
<i>Tootmisega seotud täiendavad otsetoetused</i>			
Ammlehma kasvatamise täiendav otsetoetus	17,72	26,81	51,3%
Ute kasvatamise täiendav otsetoetus	6,24	7,22	15,7%
<i>Tootmisest lahtiseotud täiendavad otsetoetused</i>			
Põllumajanduskultuuri täiendav otsetoetus	198,20	243,12	22,7%
Heinaseemne täiendav otsetoetus	0,81	0,83	3,1%
Veise täiendav otsetoetus	69,85	89,03	24,5%
Piima täiendav otsetoetus	150,68	170,54	13,2%
Ute täiendav otsetoetus	1,73	2,81	62,3%
Kokku otsetoetused ja täiendavad otsetoetused	1 393,65	1 663,54	19,36%

5. märtsil valmis põllumajandussektori 2009. aasta ülevaade http://www.agri.ee/public/juurkataloog/Pollumajandus_ja_toiduturg/2009/2009_aasta_ul_evaade_1.pdf, kus antakse teavet nii taime- kui ka loomakasvatussaaduste tootmisest ja turukorraldusest, põllumajandussektori majandusnäitajatest (EAA alusel), otsetoetustest ja täiendavad otsetoetustest, põllumajandustootjate poolt makstud maksudest ja võlgadest, põllumajandustootjate majanduslikust olukorrast (FADN alusel), põllumajandusturu korraldamise osakonna ametnike osalemisest Euroopa Komisjoni komiteede ja töögruppide töös ning EL teravilja, piima, liha ja munasektori olukorrast.

Statistikaameti esialgsetel andmetel saadi 2009. aastal teravilja 2%, kartulit 11% ning rapsi- ja rüpsiseemet 23% enam kui eelmisel aastal. 2009. aastal vähenes võrreldes eelmise aastaga veiste, sh lehmade arv, sigade arv jäi samaks, suurenes aga lindude ning lammaste ja kitsede arv. Piima toodeti 3% vähem kui eelmisel aastal, kuid piima kokkuostuhinna langus 29% võrreldes eelmise aastaga tekitas piimatootjatele raske olukorra.

2009. aasta põllumajanduse majandusharu toodang koos toetustega on esialgsetel andmetel 8,7 mld krooni. Võrreldes eelnenud aastaga vähenes toodangu väärtus alushinnas 16% ja tootjahinnas 14%.

9. märtsil toimus Pariisis OECD põllumajandustootjate analüüsi võrgustiku 5. kohtumine, millel arutati toetuste jaotamise ja riskijuhtimise uuringu tulemuste üle. Mõlemas uuringus on esindatud ka Eesti põllumajandustootjate andmed vastavalt FADN andmebaasile.

10.–11. märtsil korraldas OECD seminari Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) erinevate mõjude teemal. Seminaril tõdeti, et ÜPP on suurendanud põllumajandustootjate orienteeritust turule, samas on tõusnud põllumajandusmaa hinnad, mis vähendavad võimekust säilitada suuremaid sissetulekuid pikemaajaliselt. Praegune ÜPP on suurendanud toetuste kapitaliseerumist maa hinnas. See võib olla juhtivaks jõuks järgmistes reformides. ÜPP on aeglustanud sektori struktuurimuutusi. Siiski on vajalik analüüsi mudeleid täiendada ja viia need vastavusse poliitikaga, mis ei suuna enam turgu.

12. märtsil toimus ministeeriumis uue riikliku mesindusprogrammi (2010–2013) arutelu. Arutelu käigus selgitasid mesinike ühenduste ja seltside juhid, mis meetmeid võiks uuel programmiperioodil rakendada. Terve märtsikuu jooksul jätkunud arutelude käigus selgus, et uus riiklik mesindusprogramm koostatakse Eesti Mesinike Liidu, Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu ja teiste mesinike seltside koostöös. Riikliku mesindusprogrammi taotlus peab olema esitatud Euroopa Komisjonile 15. aprilliks.

15.–17. märtsini toimus Madridis rahvusvaheline konverents riski- ja kriisijuhtimise teemal põllumajanduses. Konverents oli jätk 2006. a novembris samas toimunud konverentsile, kuid sellel oli ehk mõneti suurem tähtsus, kuna see toimus Hispaania eesistumise perioodil ning ajal, kui olid alanud läbirääkimised ÜPP tuleviku üle. Lisaks

on viimasel ajal palju räägitud kliimamuutustest ja globaalse kaubanduse liberaliseerimisest, mis kõik omakorda suurendavad põllumajandustootjate riske.

Konverentsi 600 osavõtja seas oli üle 40 riigi esindaja, mis kajastus ka laiaulatuslikus programmis. Konverentsi töö oli jagatud istungiteks, mis käsitlesid Ameerika mandri riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide, EL liikmesriikide, teiste riikide, kindlustusfirmade ja tootjaorganisatsioonide esitlusi ja seisukohti kriisijuhtimise temaatika teemal. Euroopa Komisjoni ettekanne sisaldas uut võimalikku instrumenti sissetuleku languse (*income*, mitte *revenue*) vastu *kindlustamiseks*, kusjuures esialgu oli ettekandes arvukalt lahendamata küsimusi, alates ühtse sissetuleku definitsiooni puudumisest.

WTO esindaja ettekanne sisaldas seoses põllumajanduskindlustuse teavitamisega hoiatust kollase ja roheline kasti reeglite rangemaks muutumisest.

Erinevate riikide esitlustest võib esile tõsta järgmist:

- ühiskond peab kokku leppima põllumajanduse toetamises kriisiolukordades, et säilitada vajalikus mahu toidutootjate ja –tootmise potentsiaali;
- parim lahendus nii toodete väljatootamisel kui maksete rahastamisel sünnib era- ja avaliku sektori koostöös, kusjuures kindlustustoetused tekitavad avalikule sektorile olulise säästu võrreldes *ad hoc* katastroofimaksetega;
- ühiskondlik kokkulepe peaks sisaldama teesi, et kõik mis on kindlustatav, pole kaetav katastroofijärgsete kompensatsioonidega.

Konverentsil osales põllumajandusturu korraldamise osakonna juhataja Mai Talvik.

16. märtsil toimus Paide Kultuurikeskuses Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja (EPKK) korraldatud Teraviljafoorum 2010. Põllumajandusministeeriumi maaelu- ja kalanduspoliitika asekanter Toomas Kevvai andis oma foorumiettekandes ülevaate Põllumajandusministeeriumi esialgsetest seisukohtadest ÜPP tuleviku kohta pärast 2013. aastat. Foorumil toimusid mitmed ettekanded, millest on kokkuvõtlik lühiülevaade saadaval (EPKK) kodulehel: <http://www.epkk.ee/2854>. Foorumi trüki koos detailsemate teemaülevaadetega asub aadressil: <http://www.epkk.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=3444/Teraviljafoorum+2010.pdf>

16. märtsil toimus Brüsselis järjekordne Euroopa Komisjoni kokku kutsutud kõrgetasemelise piima ekspertgrupi istung, millel osalesid Eestist põllumajandus- ja kaubanduspoliitika asekanter Andres Oopkaup ning põllumajandusturu korraldamise osakonna peaspetsialist Kalev Karisalu. Istungi esimeses pooles hinnati kehtivate konkurentsireeglite adekvaatsust piimatootjate turujõu suurendamise võimaluste seisukohast ning arutati vajadust erandi järele, mis lubaks tootjatevahelisi kokkuleppeid, sh hinnakokkuleppeid, samuti selle erandi võimalikke piirtingimusi ning kestvust. Lisaks diskuteeriti puu- ja köögiviljasektoris praegu kasutatavate interprofessionaalsete organisatsioonide kogemuste piimasektoris ülevõtmise üle. Liikmesriikide arvamused konkurentsireeglistiku adekvaatsuse osas läksid lahku, siiski leidis valdav enamus, et hinna kokkuleppimise erandit võiks lubada. Erandi kasutamist võimaldavate piiride

Põllumajandusministeeriumi kuukiri
Olulisemad tegevused ja sündmused
Märts 2010

tõmbamisel jätsid paljud sõnavõtjad otsad lahtiseks, sest lubatava maksimaalse tootmismahu määratlemisel takerduti taas asjakohase turu defineerimise probleemi taha. Teiste sektorite kogemuste piimasektorisse ülevõtmise puhul jagunes liikmesriikide arvamus kolmeks: ühed ei soovi midagi üle võtta, teised ei oska asjast eriti midagi arvata ja määratlevad end põhimõtteliselt teema suhtes avatuks, kolmandad sooviks kõik üle võtta.

Istungi teises pooles toimusid sektori kuulamised kvaliteedi ja märgistamine ning innovatsiooni ja uuringute teemal. Oma seisukohti esitasid COPA-COGECA, *European Milk Board*, *Via Campesina*, *EDA* ja *Eucolait*. Nendel teemadel jätkatakse arutelu järgmisel ekspertgrupi kohtumisel.

16. märtsil toimus Brüsselis 3. Põllumajanduse tuleviku foorum <http://www.forumforagriculture.com/>, millel oli arutluse all maailma põllumajanduse areng suureneva toidunõudluse ja kliimamuutuste ning keskkonna säilitamise kontekstis. Ka uues ÜPPs peaksid erinevad eesmärgid tasakaalus olema: toiduga kindlustamine, keskkond, kliimamuutused. Oluline küsimus on see, kuidas tõsta põllumajanduse efektiivsust ja samal ajal kasutada keskkonda säästlikult ning toota avalikku teenust.

23. märtsil toimus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis (MKM) arutelu kosmosetehnoloogia teemal (mis hõlmas ka põllumajandust). Arutleti praeguste arengukavade ja uute, st 2020. a strateegiate väljatöötamise ning avaliku sektori kaardistamise üle. Põllumajanduses seostatakse seda eelkõige kaugseire- ja satelliitnavigatsioonisüsteemiga, mida tuleks pikemas perspektiivis arendada ning ühe võimalusena pakkuda ka põllumajandusettevõtete arendamiseks. Nt Eestis kasutab kaugseiret pindalapõhiste toetuste kontrolli puhul PRIA. Lisaks teostatakse Eestis ka vee- ja metsatulekahjuseiret. MKMi hinnangul on Eestis iga aastaga kaugseire ning satelliitnavigatsiooni osatähtsus suurenenud 20–30%. Üldse on Eestis ca 50–60 kosmose potentsiaaliga ettevõtet lisaks teadusasutustele, mille kaardistamisega tegeletakse juba praegu. Tuleviku visiooniks on Eestil saavutada hiljemalt 2015. aastaks ESA liikmelisus, samuti parandada seeläbi eestlaste elukvaliteeti ning arendada ühiskonda ja majandust. Eesti kosmosevaldkonna rakendusvaldkonnad võiksid olla põllumajandus, logistika, turvalisus jne.

24. märtsil sai allkirja põllumajandusministri määrus nr 37 “Piima turutoetuse saamise nõuded ning toetuse menetlemise kord”. Piima turutoetuse määramine kehtestatakse kõigile toetuse saamise tingimustele vastavatele tootjatele hiljemalt 30. aprilliks.

Piima ja piimatoodete äärmiselt kehvast turuolukorrast leevendamiseks kiideti ühe meetmena 20. novembril 2009. a EL põllumajanduse ja kalanduse nõukogus heaks ühenduse eelarvest EL piimatootjatele täiendava 300 miljoni euro eraldamine. Iga liikmesriigi osakaal sellest summast määrati komisjoni määruse (EL) nr 1233/2009 kohaselt 2008/09 piima kvoodiaasta tegeliku piimatoodangu põhjal tootmiskvoodi piires. Eestile eraldati summa suuruses 1,302 miljonit eurot (20 373 005 Eesti krooni).

Põllumajandusministeeriumi kuukiri
Olulisemad tegevused ja sündmused
Märts 2010

Piima turutoetuse jaotamise kriteeriumid ja tehniline külg on liikmesriigi otsustada, eeltoodud komisjoni määrus sätestab toetusesumma suuruse kõrval vaid liikmesriigi valitud kriteeriumite komisjonile teavitamise hiljemalt 31. märtsiks 2010 ning toetusega seotud maksete tegemise hiljemalt 30. juuniks 2010. Eestile määratud piima turutoetuse summa jaotamispõhimõtted töötati koostöös PRIAga välja piima tootmiskvoodi kasutamise analüüsi alusel ning edastati komisjonile jaanuari lõpus 2010.

Toetuse nõuetele vastavuse kontrollimist käsitleb PRIA. Kuna toetusetaotlusi ei esitata, kontrollitakse toetuse saajate väljaselgitamiseks vaid 31. detsembri 2009. a seisuga individuaalseid piima tootmiskvoodi täitmise aruandeid.

Piima turutoetuse ühikumäära arvutab PRIA Eestile määratud toetusesumma ja toetuse saamise tingimustele vastavate tootjate piimakvoodi kilogrammide summa alusel.

26. märtsil toimus Brüsselis konverents piimanduse tuleviku teemal. Konverentsil osalesid Põllumajandusministeeriumi, Piimaliidu ning EPKK esindajad.

Konverentsi avanud uus põllumajandusvolinik Dacian Ciolos keskendus oma avakõnes vajadusele parandada piimaturu funktsioneerimist. Ühtlasi andis ta teada, et Euroopa Komisjon tuleb veel käesoleval aastal välja seadusandlikku paketiga, mis sisaldab reguleerivaid meetmeid piimaturu tõhusamaks toimimiseks ning mille koostamisel võetakse arvesse piima kõrgetasemelise töögrupi ettepanekuid.

Euroopa Komisjoni põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektor Jean-Luc Demarty teatas konverentsil, et esimest piima kõrgetasemelise töögrupi järelduste põhjal koostatud töödokumenti esitletakse maikuu viimasel nädalal ning lõplik aruanne juunikuu lõpus.

Piima kõrgetasemelise töögrupi senistest aruteludest rääkides nentis Demarty, et üldine kokkulepe töögrupis lepinguliste suhete ühtlasemaks reguleerimiseks tootjate ja tööstuste vahel on saavutatud. Turumeetmete nagu interventsioonikokkuostu puhul tõi Demarty välja, et enamus EL liikmesriike on nõusolekul, et neid tuleks kasutada turvavõrgu põhimõttel, mitte alaliselt. Piimasektoris futuuride kasutamise kohta rääkis Demarty, et see ei toimuks turvavõrguna, vaid riskijuhtimise instrumendina. Futuurid soodustaksid läbipaistvust turul ning vähendaksid ekstreemseid hinnakõikumisi. Need peaksid toimima koos praeguse turvavõrguga ja eelkõige erasektori initsiatiivil.

Lisaks ettekannetes käsitletud teemadele piimanduse turukorraldusmeetmetest, piimatoodete perspektiividest, globaalse piimaturu väljavaadetest ja trendidest toimus konverentsil ka kaks paneeldiskussiooni erinevate huvirühmade kaasamisel. Esimene neist käsitles tootjate ja töötajate vahelisi lepingulisi suhteid, läbirääkimisvõimalusi (tootjatevahelised kokkulepped) ning läbipaistvust. Teine paneeldiskussioon käsitles turukorralduslike vahendeid, futuuride võimalikkust piimasektoris ja hinna kõikumisi. Kõik konverentsil ette kantud ettekanded ning sõnavõttud, samuti positsioonipaberid ning konverentsi videosalvestis on tehtud kõigile kättesaadavaks ning huvi korral on materjalidega võimalik tutvuda veebiaadressil:

http://ec.europa.eu/agriculture/events/milk-conference-2010/index_en.htm

Taimetervis

23. märtsil toimus Paide Kultuurikeskuses Aiandusfoorum 2010, millel tegi mahepõllumajanduse büroo peaspetsialist Eve Ader ettekande teemal "Mahedate aiasaaduste tootmine Eestis ja mahetootjate esindusorganisatsioonid". Ettekandes said kuulajad ülevaate mahepõllumajanduse valdkonda reguleerivatest õigusaktidest (Nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007, Komisjoni määrus (EÜ) nr 889/2008, mahepõllumajanduse seadus jt), mahetootmise ning mahetoodete märgistamise nõuete peamistest muudatustest (nt järelevalveasutuste poolt mahetootjatele väljastatav tõendav dokument, järelevalveasutuste uued koodid EE-ÖKO-01 ja EE-ÖKO-02, EL uus mahetoodangu logo, kaupluste tunnustamine jm), samuti mahetootmise arengust arvudes, kohalike mahepõllumajandustoodete ja –toidukaupade turu uuringust ja mahetootjate esindusorganisatsioonidest.

Mahe-aiasaaduste tootmispinnad, sh üleminekuajal olev maa, olid 2009. a järgmised: köögivili 63 ha, kartul 179 ha, viljapuu-ja marjaaed 1 228 ha (sh astelpaju 551 ha, õunapuud 251 ha, must sõstar 152 ha), maasikas 23 ha, maitse- ja ravimtaimed 52 ha. Mahepõllumajanduslikust maast (kokku 102 767 ha) moodustas 2009. a maasikas koos puuvilja- ja marjaaedadega 1,2%, tehnilised kultuurid koos maitse- ja ravimtaimedega 0,7%, kartul, söödajuurvili ja köögivilid 0,2%. 2009. a valmistati mahetooteid puuviljadest ja marjadest 51,8 tonni (võrreldes 2008. a ligi 4 korda rohkem) ja köögiviljadest 84,1 tonni (võrreldes 2008. a 1,8 korda enam). 2009. a olid Tallinna kauplustes mahetoodete võrreldes tavatoodetega oluliselt kallimad: peakapsas 4,8 korda, peet 4,7 korda, küüslauk 3 korda, kartul (lahtine) 2 korda, porgand (lahtine) 4,1 korda, kaalikas 2,7 korda, õunad +20% võrreldes Eesti tavaõuntega.

Aiandusfoorum 2010 kogumiku elektroonilise versiooni saab alla laadida aadressilt <http://dev.epkk.ee/3123>.